

Regulamentul european privind inteligența artificială

Comentarii pe articole

NANU RALUCA-MIHAELA

Regulamentul european privind inteligența artificială

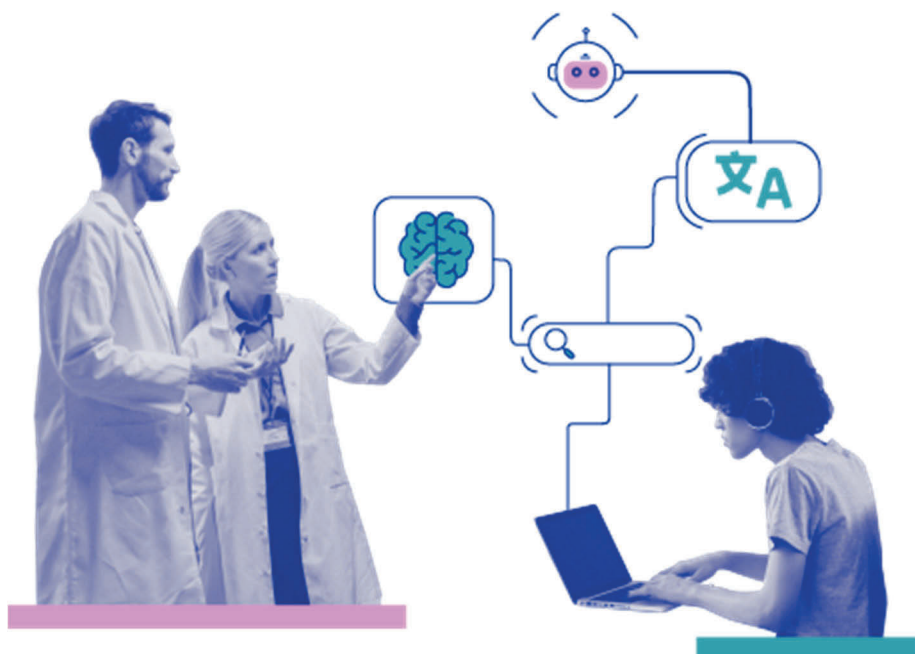
Comentarii pe articole

Universul Juridic
București
-2025-

TITLUL I

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ – DE LA RAPOARTE LA LEGE

La data de 13 iunie 2024, a fost adoptat Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (cunoscut ca Legea inteligenței artificiale sau Legea privind IA, într-o denumire prescurtată). Așa cum ne prezintă chiar denumirea, prin acest Regulament au fost stabilite norme de armonizare privind inteligența artificială și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 300/2008, (UE) nr. 167/2013, (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 și (UE) 2019/2144, precum și a Directivelor 2014/90/UE, (UE) 2016/797 și (UE) 2020/1828.

Sursa foto: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/artificial-intelligence>, accesat la 1 octombrie 2024.

Abordarea „bazată pe riscuri” este ceea ce definește Legea IA, „ceea ce înseamnă că **cu cât riscul** de a cauza prejudicii societății **este mai mare, cu atât normele sunt mai stricte**. Este primul de acest tip din lume și poate stabili un standard la nivel mondial pentru reglementarea IA”⁵. Adoptarea acestui Regulament vine după o serie de discuții începute cu câțiva ani înainte, la nivel european, cu reprezentanții tuturor statelor membre.

⁵ Consiliul Uniunii Europene, *Actul privind inteligența artificială (IA): Consiliul dă undă verde finală primelor norme privind IA la nivel mondial*, comunicat de presă, 21 mai 2024, disponibil online la adresa <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2024/05/21/artificial-intelligence-ai-act-council-gives-final-green-light-to-the-first-worldwide-rules-on-ai/>, accesată la data de 27 mai 2024.

Astfel, încă din iunie 2018, Comisia Europeană a început un dialog cu cetățenii, societatea civilă, mediul de afaceri, organizațiile consumatorilor, mediul academic, experți din toate domeniile, pentru a pune bazele Strategiei pentru inteligență artificială. Această Strategie își propunea să profite la maximum de oportunitățile oferite de inteligența artificială și să abordeze noile provocări pe care aceasta le aduce. A fost creată astfel Alianța Europeană pentru inteligență artificială care a implicat aproximativ 6.000 de părți interesate prin evenimente, consultări publice și forumuri online și care a contribuit la cele mai importante decizii politice privind domeniul inteligenței artificiale⁶. De asemenea, a fost publicat Planul coordonat pentru inteligența artificială, la redactarea căruia au participat alături de reprezentanți ai statelor membre UE și reprezentanți ai Norvegiei și Elveției.

La 19 februarie 2020, a fost prezentat *Raportul Comisiei Europene către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European privind implicațiile în materie de siguranță și răspundere ale inteligenței artificiale (IA), ale internetului obiectelor (IoT) și ale roboticii*.

În acest Raport se arată: „IA, IoT și robotica au multe caracteristici comune. Acestea pot combina conectivitatea, autonomia și dependența datelor pentru a efectua sarcini în absența parțială sau totală a controlului și a supravegherii din partea oamenilor. Sistemele echipate cu IA pot, de asemenea, să-și amelioreze propriile performanțe învățând din experiență. Complexitatea acestor sisteme este dată atât de multitudinea operatorilor economici implicați în lanțul de aprovizionare, cât și de multiplicitatea componentelor, a părților, a componentelor de software, a sistemelor și a serviciilor ce alcătuiesc împreună noile ecosisteme tehnologice. La aceasta se adaugă caracterul deschis la actualizări și modernizări după introducerea lor pe piață”⁷.

Comisia a luat în calcul principala caracteristică a inteligenței artificiale, și anume autonomia acesteia, precizând că: „Efectele neintenționate care își au originea în IA le-ar putea provoca prejudicii utilizatorilor și persoanelor expuse”. Pentru siguranța acestora, producătorii de sisteme cu inteligență artificială sunt obligați să furnizeze utilizatorilor informații, instrucțiuni și avertismente privind siguranța.

Totodată, Comisia ia în calcul și faptul că în viitor vor exista situații în care efectele sistemelor cu inteligență artificială nu vor putea fi pe deplin determinate dinainte. În acest context, „este posibil ca evaluarea riscurilor efectuată înainte de introducerea pe piață a produsului să nu mai reflecte utilizarea, funcționarea sau comportamentul acestuia. În aceste cazuri, în măsura în care utilizarea prevăzută inițial de producător suferă modificări din cauza comportamentului autonom al produsului, iar respectarea de către acesta a cerințelor de siguranță este afectată, s-ar putea avea în vedere solicitarea unei reevaluări a produsului capabil de învățare autonomă”.

În același Raport, Comisia Europeană pune o importantă problemă a **sistemelor însoțite de inteligență artificială, cea a situației în care controlul uman este fie limitat, fie nu mai există deloc, din cauza capacității de învățare autonomă a acestora, care permite dispozitivelor cu inteligență artificială să acționeze altfel decât intențiile inițiale ale producătorului**. Din păcate, problema supravegherii umane nu este încă acoperită de un cadru legislativ european (și nici național, cel puțin în

⁶ Comisia Europeană, The European AI Alliance, disponibil online la adresa <http://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/european-ai-alliance>, accesată la data de 1 octombrie 2024.

⁷ Comisia Europeană, *Raport privind implicațiile în materie de siguranță și răspundere ale inteligenței artificiale, ale internetului obiectelor și ale roboticii*, 19 februarie 2020; a se vedea R.M. Nanu, *Ghid practic – Răspunderea medicilor în cazul folosirii roboților cu inteligență artificială*, Ed. Universul Juridic, București, 2024, pp. 19-20.